

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Duodecimum testimonium ex illis verbis Esaiæ 19. Ecce Dominus
ascendet super nubem leuem. Sectio XXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Sed est aduertendum Hebraicè ita haberi ארלי ארלי ארלי ארלי vbi cernis, non legi Hebraicè *sabathani*, sed *azabthani*. Est autem longe diuersa vtriusque verbi significatio: etenim *sabat*, à quo est *sabathani*: significat ligare, & implicare, vti diximus: at verò *azab*, à quo est *azabthani*, significat delinquere: vnde Erasmus in suis scholiis super Matthæum emendandâ censet vulgatam lectionem *sabathani*, in *azabthani*, quam eandem lectionem reperies apud D. Hier. in suis commentariis super Matt. Ceterum nos communem lectionem retinendam ducimus, cū in Græcis quoque codicibus sit *αζαβθάνι*: tum verò non placet responsio Leonis à Castro Euangelistam videlicet, vt locum vnum ex duplici prophetia coagmentaret, pro *azabthani*, scripsisse *sabathani*: non placet, inquam, quoniam Euangelista, id ipsum, quod Christus dixit, debuit commemorare: at si Christus non dixit *sabathani*, sed *azabthani*, planè non seruasset rei gesta, & historię veritatem, quòd impium est descriptore sacro affirmare. Quare illud potius dicendum est Christum Chaldaica, & Syriaca lingua vsum esse, quæ erat eo tempore vulgaris, atque adeo Syriacè *sabathani* pro *azabthani* eodem ignis pronuntiasse: in quo adhuc expèdi optime potest mysterium illud de arbore *sabec*, quod paulò ante commemorauimus.

VIII. Postremò obseruandum Abrahamum loco illi nomen imposuisse *Dominus videbit*, deincepsque dictum esse in monte, *Dominus videbit*, tum propter eas rationes quas superius attulimus: tum præcipuè quòd in ea arietis immolatione Deus filij sui sacrificium, & immolationem in eodem monte Moriah expressam, adubrãtãque esse voluit, vt cū Abraham nomen loco imposuit, *Dominus videbit*, prophætico spiritu præuiderit: Deum aliquando ad genus humanum respecturū prospecturūque salutem mortalium per sacrificium sui filij in eodem illo monte peragendum, quemadmodum tunc salutem Isaac ostenso, datūque in sacrificiū arietis prouidebat. Ita eius nominis mysterium explicauit D. Ambros. lib. 1. de Abraham patriarcha, c. 8. Quare eo ipso tempore reuelatum est Abrahamo mysterium passionis Christi in eo loco perficiendum: atque hunc esse diem illum, de quo Christus loquitur Ioan. 8. cum ait: *Abraham pater vester exuleauit, vt videret diem meum: vidit, & gauisus est*: docet D. Ambr. loco proxime citato, & D. Chrylost. ho. 54. in Ioannem, *Diem, inquit, meum: hoc in loco Crucem mihi significare videtur: quam in arietis oblatione, & in Isaac præfigurauit*. Scio alias esse eorum verborum Christi expositiones, quas non est huius loci persequi longius.

Duodecimum testimonium ex illis verbis Esaiæ 19.

Eccè Dominus ascendet super nubem leuem.

SECTIO XXVI.

I. Illustre etiam est ad eandem sanctissimæ Doiparę integritatem comprobandam vaticinium illud, quod idem Esaias literis consignatum reliquit c. 19. *Eccè, inquit, Dominus ascendet super nubem leuem*. Hebraicè est *הנה עולה רבב ערל קל* quod sic ad verbum reddi potest: *Eccè eouah equitans super nubem leuem*: etenim *רבב* significat propriè equitare, quod Vulgatus ascendendi verbo, solet exprimere, veluti Psal. 17. *Qui ascendit super Cherubim*: & Psal. 67. *Iter facite ei, qui ascendit super occasum*: & Abac. 53. *Qui ascendit super equos tuos*: & quadrigena saluatio: quibus omnibus in locis Deus tanquam eques equitare describitur, quo fit, vt etiam hoc loco ascendendi verbum pro equitare sumi debeat, Deusque ipse super nubem leuem ascendere tanquam eques nobilissimus describatur. Est igitur multorum sententia hoc

hoc loco Aegypti vastitatem ab Assyriis inferendam prædici, eorumque exerci- Bellialami:
tates per nu-
bem designa-
tur.
tum nubem appellari propter turbulentam belli, maiorumque tempestatem,
quam suo aduentu Aegyptiis attulerunt: dici autem nubem leuem ad significandas
veloces, expeditasque eorumdem Assyriorum copias, quæ veluti subita quedam
procella, repentinusque turbo in Aegyptum irruerunt, præcipue cum eadem vox
Hebræa $\eta\pi$ velocem quoque significet, veluti Amos 2. *Velox pedibus suis non salua-*
bitur. Quoniam igitur, inquit, Deus ipse Assyrios ad vastandam Aegyptum in- Amos 2. 15.
citavit, dicitur super eorum exercitum equitare, duxque illis, & imperator fuisse
ad pœnas de Aegypto bello, armisque deponendas. Quam sententiam confir-
mant cum ex eo, quod Propheta in ipso statim capitis vestibulo se de Aegypti va-
stitate locutura præmittit: *Onus, inquit, Aegypti: Ecce Dominus ascendet super nubem*
leuem: tum etiam, quod statim Aegypti eueritio manifestè describitur: Et commoue-
buntur, inquit, simulachra Aegypti a facie eius, & cor Aegypti tabesceat in medio eius.

Accedit, quod apud Ezechielem quoque c. 30. Aegypti vastitas eadem nobis II.
similitudine declaratur, cum eius ex cidente tempus dies nubis nuncupatur: *Hæc* Ezech. 30.
inquit, dixit Dominus Deus, Vultate, va, va dies: quia iuxta est dies, & appropinquat
dies Domini: dies nubis tempus Gentium erit. Et veniet gladius in Aegyptum, & erit
pavor in Ethiopia: Et verò incipias ire non possumus D. Hiero.
de Aegypti vastitate vaticinari, quemadmodum D. Hieronymus confitetur: ve-
rum multa simul alia Propheta complectitur, quæ necessarii ad tempus Messie, Multa ex c.
19. ad Messie
tempus re-
ferant.
eiusque fidem in Aegypto propagandam referenda sunt: cuiusmodi est illud: In die
illa erunt quinque civitates in terra Aegypti loquentes lingua Chanaan, & iurantes per
Dominum exercituum: & illud: In die illa erit altare Domini in medio terra Aegypti:
& illud: Et mittet eis saluatorem, & propugnatorem, qui liberet eos: & illud: Et co-
gnoscetur Dominus ab Aegypto, & cognoscant Aegyptii Dominum in die illa, & colent eum
in hostiis, & muneribus, & vota vouebunt Domino, & soluent: quæ omnia puritate
illam fidei, religionem, Dei cultum eximiamque in omni genere sanctitatè, quæ
in Aegypto per Christi aduentum floruit, mirificè declarant, vt iure optimo Pa-
tres ascensum istum Iehouah super nubem leuem de verbi incarnatione intelle-
xerint, cuius fidem sanctissimam tanto cum fructu probitatis Aegyptus receptura
prænantietur. Sanè Euseb. Cæsar. lib. 6. de demonst. Euæg. cap. 20. quem sequitur
Lyranus, locum hunc de ingressu Christi in Aegyptum accipiendum putat, cum
scilicet infans adhuc, vt Herodi Regi furenti, libique necem molienti locum da-
ret, in Aegyptum ad tempus secessit, nubemque leuem, seu iuxta Aquilæ versio-
nem, quam ipse citat, crassitudinem leuem corpus ipsiusmet Christi sumptum ex
Virgine, & Spiritus Sancti opera fabricatum interpretatur. Tum verò vastitatem
Aegypti, quam Propheta commemorat, ad illud tempus refert, cum Romanorum
imperator Augustus (quo imperatè natus est Christus) pugna illa Actiaca M. An-
tonio, & Cleopatra Aegypti Regina superatis eam provinciam ad Romani in pe-
rijdionem adinxit. Contendit porò Eusebius omnino de Christi aduentu va-
tacinium accipi oportere: Dicant, inquit, Hebræi, quando post Esaiæ tempora do-
minus apud Aegyptios sit versatus, & qui dominus super crassitudine leui hic inuictus esse
dicatur? interpretentur præterea crassitudinem leuem, quæ tandem cauit, & quam ob rem
non sine hac dicatur Dominus versari in Aegypto: & quando memoria proditum sit com-
mota esse simulachra Aegypti, & Aegyptios cum Aegyptiis pugnasse propter Domini
ad homines aduentum, & Deos illorum, Demones videlicet, qui multum prius valebant,
nihil amplius posse, neque respondere sciscitantibus. Hæc, & multa alia eo loco, Euseb. D. Athanas.
cui consentiunt D. Ath. lib. de incarnatione Verbi, cuiusque corporali ad nos ad-

Cyrl. Alex. Procop. uenturū, quanquam pro nube leui legit nimbū leuem, Cyrril. Alex. lib. 2. comment. in Esaiam, Procopius in comment. eius capitis, & alij, quos inferius citabimus.

III. Cum igitur ex horum Patrum auctoritate exploratum sit Esaiam eo capite de Christi in Ægyptum ingressu verba facere, illud iam merito aliquis sciscitabitur, quoniam sic leuis illa nubes, inquam ascendere, seu equitare dicitur. Quia quidem in relicta aliqua sit varietas, quibusdam de ipso Christi corpore, alij de sanctissima Virgine interpretantibus, eodem tamen quoad nostrum institutum omnes expositiones recurrunt: si quidem siue caro Christi siue Virgo ipsa intelligatur, semper nubes leuis puritatem conceptus, & ortus Christi ex Virgine declarat. Et quidem, quod ad illos spectat: qui de carne Christi accipiunt, super quam Verbum Dei equitare dicitur, iuxta illud Apoc. 19. *Et ecce equus albus, & qui sedebat super*

Apoc. 19. 11.

Eus. b. Casa

Corpus Chr.

si nubes le-

uis.

Matth. 2. 14.

in omni visu est Ioseph,

dixitque: surgens accipe puerum,

& matrem eius,

& fuge in Æ-

gyptum.

Tunc igitur ipse Dominus Deus Verbum suo corpori,

quod a sancta Virgine acceperat,

coniunctum in terra Ægypti diuersatur:

quod sane corpus crassum quidem erat ob corporea ma-

teria duriolem naturam, at rursus leue, eo quod prestantius esset, quam ea, qua ad nos pertinent:

ex quo etiā leuis nubes nominatur, propterea quod non ex voluptuaria corruptione: sed de Spiritu

sancto constabat. Hæc ille. Quibus verbis perspicue significat corpus Christi id-

circo nubem, seu crassitudinem leuem appellari, quod fuerit à B. Virgine nulla viti o-

pera, sed Spiritus S. virtute, & obumbratione generatum.

III. Ex iis verò, qui per nubem leuem ipsam Virginem accipiunt, præter D. Hieron.

D. Hieron.

D. Ambros.

B. Maria nu-

bes leui pro-

pter purita-

tem.

Cant. 1. 5.

filia Hierusalem: nigra per carnem: decora per virginitatem.

Et serm. 5. in Psal. 118. illa in-

quit, columna nubis specie quidem præcedebat filios Israel: mysterio autem significabat Dominum

Iesum in nube venturum leui, sicut dixit Esaias, hoc est, in virgine Maria, qua nubes erat secundum

hereditatem Eue: leuis erat secundum virginitatis integritatem: leuis erat, qua non homini quærebat placere, sed Domino: leuiserat, qua non in iniquitate conceperat, sed Spiritu

superueniente generabat, nec in delicto, sed cum gratia parturiebat. Hæc Ambr. Itaque siue

nubem humanitatem Christi, siue B. Virginem interpretemur, semper illibata

eius integritas præsentis vaticinio comprobatur.

Testimonium 13. ex illis verbis Esai. c. 45. *Rorate cæli de super, & nubes pluant iustum, apperiatur terra, & germinet Saluatorem.*

SECTIO XXVII.

I. Hinc quoque locum nobis Hebræi de manibus eripere conantur, iisque plerique ex nostris ad stipulantur, quorū tenebras oportet primum dispellere,